

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **Ing. J. J.**, zastoupeného Mgr. Jakubem Hajdučíkem, advokátem se sídlem Sluneční nám. 14/2588, Praha 5, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 1. 2014, č. j. 1859/14/5000-14503-706611, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 4. 2017, č. j. 9 Af 12/2014 – 47,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 4. 2017, č. j. 9 Af 12/2014 – 47, **se zrušuje**.

II. Rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 24. 1. 2014, č. j. 1859/14/5000-14503-706611, a rozhodnutí Finančního úřadu pro hl. m. Prahu, územního pracoviště pro Prahu 3, ze dne 26. 6. 2013, č. j. 3584601/13/2003-24803-104849, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobci náklady řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši 24.456 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Jakuba Hajdučíka.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před městským soudem

[1] Na počátku věci byl zrušující rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 8. 2011, č. j. 10 Af 48/2011 – 321, jímž soud zrušil 16 platebních výměrů předepisujících žalobci zaplacení penále. Zaplacená částka penále se tak stala vratitelným přeplatkem a není předmětem sporu, zda byla žalobci vrácena, popř. započtena na jeho daňové nedoplatky. Žalobce požádal dne 5. 1. 2012 o zaplacení úroku z této částky podle § 254 zákona č. 280/2009, daňový řád. Až ke dni 28. 8. 2012 mu Finanční úřad pro Prahu 3 přiznal nárok na požadovaný úrok z neoprávněného jednání správce daně ve výši 119.674 Kč (dále jen „první úrok“). Tento přeplatek na žalobcově osobním daňovém účtu použil na úhradu jeho daňového nedoplatku s datem úhrady dne 28. 8. 2012 (vyrozumění ze dne 17. 9. 2012, č. j. 300754/12/003913104849).

[2] Dne 5. 9. 2012 žalobce požádal o přiznání úroku z částky 119.674 Kč, tj. o přiznání (druhého) úroku z částky prvního úroku, a to za dobu od 14. 11. 2011, tedy ode dne, kdy marně uplynula patnáctidenní lhůta ode dne právní moci rozsudku městského soudu č. j. 10 Af 48/2011 – 321 (podle § 254 odst. 3 daňového řádu), do 27. 8. 2012, tedy do dne předcházejícímu dni, kdy byl první úrok předepsán na žalobcův účet a použit na úhradu jeho daňového nedoplatku.

[3] Finanční úřad pro Prahu 3 dne 11. 10. 2012 rozhodl (rozhodnutím č. j. 313641/12/003913104849) tak, že (druhý) úrok z vratitelného přeplatku (prvního úroku) žalobci nepřiznal. Žalovaný svým rozhodnutím ze dne 18. 4. 2013, č. j. 1001/13/5000-14503-706611, zamítl žalobcovo odvolání a rozhodnutí správce daně potvrdil.

[4] Již dne 4. 10. 2012 však podal žalobce Finančnímu ředitelství pro hl. m. Prahu podnět k odstranění nečinnosti ve věci vyřízení své žádosti ze dne 5. 9. 2012. V doplnění tohoto podnětu v reakci na rozhodnutí správce daně ze dne 11. 10. 2012 namítá trvání nečinnosti, protože žádal o přiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně a nikoliv o úrok z vratitelného přeplatku, jak jeho žádost posoudil správce daně. Na tento podnět reagovalo Finanční ředitelství pro hl. m. Prahu dopisem ze dne 1. 11. 2012, č. j. 16107/12-1500-100146, v němž konstatuje, že nečinnost správce dně neshledalo. O žalobcově žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 23. 4. 2013, č. j. 8 A 174/2012 - 31, tak, že Finančnímu úřadu pro hl. m. Prahu uložil povinnost rozhodnout *„o žádosti žalobce ze dne 5. 9. 2012, jejímž předmětem je nárok na předepsání úroku z neoprávněného jednání správce daně, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku“*. Jádrem odůvodnění rozsudku je následující posouzení věci: *„je nesporné, že žalobce se svou žádostí ze dne 5. 9. 2012 domáhal nároku na předepsání úroku z neoprávněného jednání správce daně. Správce daně posoudil žádost žalobce jako žádost o úrok z vratitelného přeplatku dle § 155 odst. 5 daňového řádu a o takto posouzené žádosti rozhodnul. Správce daně tedy o žádosti žalobce ze dne 5. 9. 2012 nerozhodnul.“*

[5] V návaznosti na citovaný rozsudek městského soudu Finanční úřad pro hl. m. Prahu, územní pracoviště pro Prahu 3 (dále jen „správce daně“) rozhodnutím ze dne 26. 6. 2013, č. j. 3584601/13/2003-24803-104849, nepřiznal žalobci úrok z neoprávněného jednání správce daně. Žalobcovo odvolání zamítl a rozhodnutí správce daně potvrdil žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví tohoto rozsudku. Žalobu proti tomuto

rozhodnutí Městský soud v Praze zamítl v záhlaví uvedeným rozsudkem. Zatímco správce daně ve svém rozhodnutí výslovně uvedl, že se jedná o opakované posouzení téže žádosti na základě pokynu městského soudu, žalovaný i krajský soud se již zabývali výlučně věcnými otázkami projednávané věci, tedy zejména otázkou existence žalobcova nároku na úrok z neoprávněného jednání správce daně podle § 254 daňového řádu.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Stěžovatel shledává důvody nezákonnosti napadeného rozsudku v chybném posouzení existence jeho nároku na (druhý) úrok z neoprávněného jednání správce daně (podle § 254 daňového řádu), které spočívalo v opožděném přiznání stěžovatelova nároku na první úrok z předchozího neoprávněného jednání správce daně. Pro svůj právní názor stěžovatel obsáhle argumentuje, s ohledem na důvody tohoto rozsudku však soud nepovažuje za nutné tuto argumentaci podrobněji uvádět. Obdobně, pokud jde o vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil přípustnost kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 a 104 s. ř. s. přípustná, stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem podle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti kasační stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[9] Důvodnost kasační stížnosti přezkoumal Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů v ní uvedených. Byl však rovněž nucen přihlédnout z úřední povinnosti k dalším rozhodným skutečnostem.

[10] Kasační je důvodná, byť ze zcela jiných důvodů, než které uvádí stěžovatel.

[11] Nejvyšší správní soud předesílá, že je mu jak ze spisu, tak i z jeho vlastní činnosti známo, že již proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 4. 2013, č. j. 1001/13/5000-14503-706611, brojil stěžovatel žalobou, k níž Městský soud Praze rozsudkem ze dne 28. 3. 2017, č. j. 8 Af 34/2013 - 34, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 14. 12. 2017, č. j 2 Afs 148/2017- 36.

[12] Je nesporné, že o jediném stěžovatelově nároku formulovaném v jeho žádosti ze dne 5. 9. 2012 bylo rozhodnuto již rozhodnutími uvedenými v odstavci [3] tohoto rozsudku. Tam uvedené rozhodnutí žalovaného bylo vydáno dne 18. 4. 2013. Tím bylo o žádosti ze dne 5. 9. 2012 s konečnou platností rozhodnuto a nebylo možné rozhodovat o ní znovu, dokud (by) nebyla předchozí rozhodnutí zrušena některým ze zákonem předvídaných postupů. To se ale stalo až rozsudkem městského soudu ze dne 28. 3. 2017.

[13] Daňový řád neupravuje možnost vydání nového rozhodnutí správce daně o téže žádosti, a to ani pro případ, že by bylo dříve zamítnuté žádosti nově vyhověno [obdobně § 101 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád]. Především však v posuzované věci došlo k opětovnému zamítnutí žádosti, takže o aplikaci tohoto pravidla zde nelze uvažovat ani jen v rovině *per analogiam iuris*.

[14] Ke dni vydání v nyní posuzované věci přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného i jemu předcházejícího rozhodnutí správce daně tak bylo o stěžovatelově žádosti pravomocně rozhodnuto a nemohlo být meritorně rozhodováno znovu. Není přitom vůbec rozhodné, že „na druhý pokus" byl stěžovatelův nárok jinak právně kvalifikován.

[15] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že k situaci opakovaného rozhodování o téže žádosti, aniž by nejprve došlo ke zrušení předchozího rozhodnutí, přispěl i stěžovatel svým podnětem ze dne 4. 10. 2012, či přesněji jeho pozdějším doplněním (chybně datovaným rovněž 4. 10. 2012, správně zřejmě 15. 10. 2012), a zejména Městský soud v Praze, který svým rozsudkem ze dne 23. 4. 2013 při vědomí pravomocného skončení věci uložil Finančnímu úřadu pro hl. m. Prahu povinnost znovu rozhodnout. Jeho odůvodnění, že rozhodnutí správního orgánu vycházející z chybného posouzení žádosti (její nesprávné právní kvalifikace) není rozhodnutím o takové žádosti, je zcela nesprávné. Především, nestanoví-li zákon výslovně jinak, jsou správní orgány při posuzování podání dotčených osob vázány jeho obsahem. Pokud obsah takového podání posoudí chybně, je to důvodem nezákonnosti takového rozhodnutí, nikoliv nečinnosti správního orgánu.

[16] Správce daně i žalovaný z výše uvedených důvodů podstatně porušili ustanovení o řízení před správním orgánem způsobem, který mohl mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Jestliže k této skutečnosti nepřihlédl městský soud a zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného, je jeho rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Podle ustálené judikatury správních soudů porušení pravidla o překážce *rei iudicatae* nezpůsobuje nicotnost později vydaného správního rozhodnutí. Přesto se však jedná o tak závažnou vadu řízení před správními orgány, že k ní soud musí přihlédnout *ex officio*.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[17] Nejvyšší správní soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost je důvodná a proto zrušuje rozsudek městského soudu. Protože důvodem zrušení je nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného a jemu předcházejícího rozhodnutí správce daně a vrácení věci městskému soudu by znamenalo jen prodloužení soudního řízení bez jakéhokoliv vlivu na konečné rozhodnutí, přistoupil Nejvyšší správní soud též ke zrušení obou správních rozhodnutí ve věci a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.

[18] V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 3. 2017, č. j. 8 Af 34/2013 - 34, resp. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2017, č. j. 2 Afs 148/2017 - 36. Z tohoto rozsudku Nejvyššího správního soudu pak vyplývá, že o žádosti stěžovatele ze dne 5. 9. 2012 rozhodne pouze jednou, a to bez ohledu na právní kvalifikaci

stěžovatelem uplatněného nároku a bez ohledu na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2013.

[19] Tímto rozsudkem je řízení před správními soudy skončeno, Nejvyšší správní soud proto rozhodl rovněž o celkových nákladech soudního řízení (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s., má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Procesně úspěšným byl v dané věci stěžovatel, neboť výsledkem řízení před správními soudy bylo zrušení správního rozhodnutí, které napadl žalobou.

[20] Pokud jde o jejich výši v průběhu řízení o nyní posuzované kasační stížnosti, ta je představována zaplaceným soudním poplatkem za kasační stížnost ve výši 5.000 Kč, náklady spojenými se zastoupením advokátem Mgr. Jakubem Hajdučíkem za 1 úkon právní služby v částce 3.100 Kč (podání kasační stížnosti) a paušální náhradou hotových výdajů ve výši 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Náklady zastoupení tedy činí 3.400 Kč. Tuto částku soud zvýšil o 714 Kč připadající na DPH, kterou je advokát jako plátce povinen odvést. Celková výše náhrady nákladů za řízení o kasační stížnosti (včetně soudního poplatku) činí 9.114 Kč.

[21] Náhrada nákladů za řízení před městským soudem zahrnuje zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 3.000 Kč a náklady spojené se zastoupením. V řízení před městským soudem byl stěžovatel zastoupen Auditorskou a daňovou kanceláří, s. r. o., jejímž jménem vykonával daňové poradenství Mgr. Jakub Hajdučík nejprve jako zaměstnanec a poté na základě substituční plné moci jako advokát. Osobám vykonávajícím specializované právní poradenství podle zákona č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, náleží podle § 35 odst. 2 s. ř. s. odměna za zastupování, pro určení jejíž výše se obdobně užije advokátní tarif. Náklady spojené se zastupováním tedy tvoří 3 úkony právní služby po 3.100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, účast na jednání dne 12. 4. 2017) a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z těchto úkonů [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 13 odst. 3 advokátního tarifu]. Náklady zastoupení tedy činí 10.200 Kč. Tuto částku soud zvýšil o 2.142 Kč připadající na DPH, kterou je zástupce jako plátce povinen odvést. Celková výše náhrady nákladů za řízení před městským soudem (včetně soudního poplatku) činí 15.342 Kč.

[22] Žalovaný je tedy povinen nahradit stěžovateli náklady soudního řízení ve výši celkem 24.456 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce stěžovatele Mgr. Jakuba Hajdučíka.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. prosince 2017

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu